

umiranja in smrti ter njene detabuizacije lotil s kulturno relativističnega vidika. Na konkretnem primeru umiranja in smrti dvanajstletnega fanta v vasi Ambonwari je avtor predstavil njegovo bolezen, različne oblike zdravljenja, iskanje vzroka in krivca, ki naj bi bil odgovoren za fantovo bolezen, njegovo smrt ter proces žalovanja. Osrednje sporočilo predavanja in napotek, ki ga avtor posreduje "razlagalcem družbenega življenja", je "da moramo biti pri proučevanju obravnavane problematike pozorni predvsem na to, kako vsakdanji dogodki oblikujejo, prenašajo in izumljajo pravila in zakone, ki jih morajo ljudje iz določenega okolja s pogajanjem in različnimi strategijami potem nanovo prirejati novim družbenim vrednotam, potrebam in hierarhiji v stalno spreminjajočem se življenjskem svetu".

4. Iz temeljnih eksistencialnih vprašanj rojstva in smrti nas je realitetna terapevtka Irena Matko Lukan 19. januarja 1999 s predavanjem *"Alternativni modeli in pristopi k vzgoji in izobraževanju"* popeljala v sfero izobraževanja. Avtorica je predavanje pričela s sledečo mislijo: "Po svojem pomenu predstavlja šola eno osrednjih institucij sodobne družbe, in vendarle z njenim delovanjem niso zadovoljni ne dijaki, ne njihovi starši, pa tudi učitelji ne." Kot eden pomembnih dejavnikov, ki lahko vplivajo na zadovoljstvo v učnem procesu, so bili izpostavljeni medosebni odnosi, k izboljšanju katerih lahko pripomorejo vsi udeleženi. Avtorica predavanja je večer posvetila diskusiji o tem, kaj lahko storimo za boljše počutje v šolah in s kakšnimi izobraževalnimi modeli se srečujejo šole drugod po svetu.

5. Peto predavanje z naslovom *"Drugačen pristop k drugačnim"* (18. 2. 1999) je bilo posvečeno ljudem, ki jih zaradi njihovih telesnih značilnosti in psihičnih stanj družba označi za drugačne, kar z drugimi besedami večinoma pomeni manjvredne, marginalne in nenormalne. Gostji okrogle mize Jelka Škerjanec in Diana Jerman sta spregovorili prav o tem procesu definiranja nenormalnosti, ki jo na račun manjšine določa večina. Nasproti prevladujočim obravnavam ljudi s posebnimi potrebami sta avtorici predstavili inovativni pristop opolnomočenja, ki izpostavi večanje vpliva uporabnika na delovanje obstoječih socialnih služb, poleg navedenega pa je bila posebna pozornost posvečena organiziranim oblikam samopomoči (Šentmar) na obalnem prostoru in vprašanjem "nedelazmožnih" ter drugačnim oblikam zaposlovanja, ki postopoma že pronicaajo tudi v naš družbeni prostor.

6. Dr. Matjaž Lesjak nas je 2. 3. 1999 v okviru tematskega večera posvečenega zdravju, soočil z dejstvom, da kljub hitremu napredku znanosti in medicine v zadnjih desetletjih uradno medicinsko zdravljenje ne dosega vedno zelenih rezultatov. V okviru predavanja *"Zdravstvo: alternativne prakse in uradna medicina"* nas je soočil z drugačnimi pristopi in tehnikami zdravljenja, poleg tega pa je osvetlil dialog med uradno in komplementarno medicino ter soočanje slovenske strokovne

in laične javnosti z navedeno problematiko. Posebnega pomena je bila predstavitev obravnave koncepta zdravja v angleškem kulturnem prostoru.

7. *"Mladi ustvarjajo svoj svet - mladinske subkulture"* (23. 3. 1999) je bil naslov predavanja, v okviru katerega sta dr. Rajko Muršič in dr. Milko Poštrak predstavila temo, ki se nanaša na vprašanja dominantne kulture, mladinskih subkultur in relacij med njimi. Dr. Muršič je osvetlil različne podkulture, sodobne načine iniciacije članov družbe in socializacijo ter razmerja med sodobno popularno kulturo in slovensko matično kulturo. Dr. Poštrak pa je diskusijo dopolnil s pregledom teorij o kulturah in življenjskih slogih in analizo teorije prehoda od študij subkultur k multikulturnim študijem ter teorijo pluralizma življenjskih slogov.

8. Predavanja na temo "alternativnih pristopov" sta zaključila Janez Božič in Anton Komat z diskusijo na temo *"Sonaravna kultura bivanja"* dne 20. 4. 1999. Beseda je tekla o potrebi redefiniranja odnosa človeške skupnosti do naravnih bogastev. Z industrializacijo in racionalizacijo je namreč prevladalo prepričanje, da je človek gospodar narave in da je človeško delovanje superiorno nad naravnimi zakoni. Nepredvidljive ekološke katastrofe, naraščajoča onesnaženost voda, zemlje in zraka pa so človeštvo dokončno soočile z realnim stanjem. V okviru večerne diskusije je bila posebna pozornost posvečena permakulturi, ki se je v 70-ih letih tega stoletja razvila v Avstraliji in se nato razširila po svetu. Permakultura usmeritev zajema vse nivoje bivanja, ohranjanja naravnih virov, kulturo, odnose, kmetijstvo, ki jih opredeljuje ideja o harmoniji človeka in narave. Idejo permakulturnega in sonaravnega bivanja je dopolnila predstavitev nastajajočega krajinskega parka "Dragonja - park za življenje", ki se kot posebej pomemben kaže predvsem prebivalcem, živečim na obalnem pasu.

Dagmar Slekovec

USTANOVITEV OBALNE SEKCIJE SLOVENSKEGA RODOSLOVNEGA DRUŠTVA

Leta 1992 je bilo ustanovljeno društvo Slovenski ščit, v katerem so delovale tri sekcije: grboslovna, rodoslovna in zastavoslovna. Vse tri discipline sicer povezuje marsikaj skupnega, vendar po mnenju še danes najbolj zagnanih in vodilnih članov ni vidnih skupnih interesov rodovnikarjev in ostalih dveh skupin.

Tako lahko štejemo za rojstni datum društva 20. april 1994, ko je izšla prva številka Biltena rodoslovnega društva. Drugi letnik je izhajal pod imenom Bilten rodoslovnega krožka. Maja 1996 pa je začel izhajati tretji letnik biltena Slovenskega rodoslovnega društva (SRD) pod imenom "DREVESA" in pod tem imenom izhaja še danes trikrat do štirikrat letno.

Člani SRD raziskujejo večinoma individualno, dvakrat mesečno pa se sestajajo v Ljubljani in na sestankih obravnavajo aktualne zadeve, predstavljajo svoje delo, sprejemajo nove člane in poslušajo predavanja raznih strokovnjakov (nekaj naslovov: Rodoslovni viri v škofijskem arhivu Maribor, Kaj priimek pove rodoslovcu, Prvi popis prebivalstva na Slovenskem). V letošnjem letu je v načrtu še Rodoslovje in etnologija, Izkušnje profesionalnega rodoslovca, Rodovniki človeštva, Predkrščanska osebna imena v slovenskih priimkih, Rodoslovje in študij zgodovine, Pomen rodoslovja za novejšo politično zgodovino, Epikraniološka povezava družine grofov Celjskih. Včasih jih obiščejo tudi rojaki iz tujine, zlasti iz Amerike, ki iščejo svoje korenine.

Lansko leto je izšel prvi slovenski priročnik za raziskovanje rodu (Vasja Butina: MOJ RODOVNIK, Cankarjeva založba, 1998), ki je osnova za delo rodoslovca. V njem je opisano, kako se raziskuje, upravlja in vodi genealoško zbirko, kateri so viri za raziskovanje rodu, kako se pravilno zapisujejo podatki. Pomembno je tudi vpisovanje podatkov v računalnik s pomočjo programov - najbolj znan je program BK5 (Brother's Keeper), ki ga uporabljajo mnogi člani SRD.

Člani SRD so večinoma s področja Ljubljane, Gorenjske, Štajerske, delno Notranjske, zato se je pokazala potreba, da bi malo bolj obdelali tudi Primorsko. Zbralo se nas je nekaj navdušencev (zaenkrat z Obale), ki že nekaj časa raziskujemo svoj rod in nekateri izmed nas so našli prednike za nekaj stoletij. Odločili smo se, da ustanovimo sekcijo SRD za obalno območje. Pri organizaciji nam prav prijazno pomaga Matična knjižnica Izola, ki nam je brezplačno dala v uporabo svoje prostore, računalnik in priključek na internet. Upamo, da bomo na ta način tudi mi kaj prispevali v skupni slovenski rodovnik.

Darko Darovec, Claudio Povoło

ČAST: ISTOVETNOST IN DVOUMNOST
NEFORMALNEGA KODEKSA (Sredozemlje,
12. - 20. stol.).

V soorganizaciji Znanstveno-raziskovalnega središča Republike Slovenije Koper in Zgodovinskega društva za južno Primorsko iz Kopra ter v sodelovanju z Oddelkom za zgodovino iz Benetk in Oddelkom za pravne študije Univerze iz Udin bo v Kopru med 11. in 13. novembrom 1999 potekala trodnevna mednarodna konferenca zgodovinarjev z naslovom *Čast: istovetnost in dvoumnost neformalnega kodeksa (Sredozemlje, 12. - 20. stol.)*. Univerzitetne ustanove iz Italije so že skoraj stalnica v soorganizaciji naših tovrstnih prireditvev, poleg italijanskih in seveda slovenskih kolegov vselej vabimo tudi zgodovinarje iz Hrvaške, tako posameznike kot ustanove, za tokratno mednarodno konferenco pa smo

poleg kolegov iz navedenih držav povabili še zgodovinarje iz Izraela, Nemčije oziroma Švice, Črne gore in 7 eminentnih zgodovinarjev iz ZDA

V skoraj vseh evropskih jezikih vsebuje izraz *čast* temeljno pomensko dvojnost. Po eni strani se čast posameznika navezuje na njegovo *krepostno* vedenje, na njegovo sposobnost sprejemanja vrednot in vedenja, ki jih je mogoče zajeti v nenapisani kodeks miselne in splošne kulture določene družbene sredine. Po drugi strani pa je koncept časti posameznika tesno povezan s skupino, ki ji pripada, z družbeno hierarhijo, ki opredeljuje njegovo vlogo in funkcijo. Čast torej, ki se nanaša tako na etične ali moralne vrednote, a tudi na merila, ki skupino, kateri posameznik pripada, opredeljuje. Seveda je mogoče tako dvojnost pogosto zaznati samo v luči zapletenih osebnih in družinskih odnosov, ki obstajajo tako med različnimi družbenimi razredi kot znotraj vsakega razreda posebej.

Tako razločevanje (oziroma taka nejasnost) navaja k razmisleku o zgodovinskem razvoju pojma časti, predvsem pa o odnosu med častjo ter naravo in značilnostmi institucionalnega, političnega in verskega sistema, katerih naloga je bila, da na različne načine in različno intenzivno uzakonjujejo legitimnost statusnih in premoženjskih razlik, a tudi rešujejo spore v zvezi s samo definicijo *častnega* obnašanja.

Jasno je torej, da mora biti pristop k tematiki časti kompleksen; čast naj namreč ne bi bila zgolj družbena *govorica*, ki predpisuje vedenje in določa vloge in hierarhije, temveč težko oprijemljivo področje sporov, v katerih so se vedno znova oblikovali družinski in institucionalni odnosi in v katerih sta razsežnosti svetega in posvetnega skušali obstoječo resničnost interpretirati na različne načine. Z zgodovinsko-pravno prelomnico, za katero so bili značilni kodeksi in začetek tako imenovanega stoletja meščanstva, ta kompleksnost izgine, a samo na videz. Dokaj razširjeni in trdovratni sodni pluralizem, ki je spremljal navidezno enovitost *Kodeksa*, je namreč še dolgo opredeljeval ruralno družbo, močno prežeto z vrednotami, ki jih običajno razumemo pod pojmom časti. Prepletenost odnosov med državo in Cerkvijo, predvsem na občutljivem področju porok, pa je bila še dolgo izraz nezanemarljive vloge, ki jo je govorica časti odigrala tudi na gospodarsko in politično najpomembnejših področjih družbe devetnajstega stoletja in kasneje.

Na konferenci, posvečeni vprašanju časti, naj bi bolj ali manj neposredno načeli različne tematike in vprašanja, pri čemer bi, kolikor bi le bilo mogoče, dali prednost interdisciplinarnemu pristopu in zgodovinskim vidikom, ki bi omogočali *prevrednotenje* tradicionalno avtoreferenčnih študijskih področij. Upošteva je hevristično kompleksnost govorice časti, naj bi bila konferenca osredotočena na temeljna vprašanja, medtem ko naj bi bil cilj posameznih študijskih dnevov nizanje najrazličnejših tem, a tudi njihovo neposredno povezovanje.